

EL DOCUMENT DEL MES

DESEMBRE 2018 –
Núm. 72

Tot just fa un any que la família d'en Miquel Bertran Cuadras es posà en contacte amb el personal de l'Arxiu per tal de cedir-nos el manuscrit d'en Josep Bertran Miret "Flora de San Pedro de Ribas". Els fons familiars ens aporten una visió molt més propera de la societat en que es van produir i són un ric patrimoni per a un municipi.

El mes passat ens va deixar en Miquel Bertran i volíem acomiadar-lo dedicant el document del mes al fons familiar.

Dades de document

Àrea d'identificació

Codi de referència: CAT AMSPR

Nivell de descripció: Fons

Títol: FONS FAMÍLIA BERTRAN CUADRAS

Data: 1899

Volum i suport: 36 imatges. Digital.

Àrea de context

Nom del productor(s): Josep Bertran Miret

Història del productor(s) Josep Bertran Miret va néixer el 1852. Va cursar els estudis de farmàcia a Barcelona. Casat i instal·lat a Ribes va obrir la farmàcia a l'actual plaça de la Font. De la seva vocació investigadora va néixer el treball en qüestió que dona sentit al fons. Aquest consta d'un dietari manuscrit titulat "Flora de San Pedro de Ribas", fent un recull de les plantes i herbes de la localitat i zones del Garraf. La datació és d'agost de 1899, darrera època d'exercici del seu autor, i al títol especifica que va ser premiat amb la "Medalla de plata", corresponent al concurs del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, del qual era soci corresponsal. Va morir el 1902.

Història arxivística: El senyor Miquel Bertran Cuadras de Sant Pere de Ribes és propietari del fons documental i fotogràfic de la família Bertran i Miret. Mostrà interès en cedir els drets d'explotació del dietari manuscrit "Flora de San Pedro de Ribas" escrit per Josep Bertran i Miret al 1899 i que va ser premiat amb la "Medalla de plata", corresponent al concurs del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, del qual ell era soci corresponsal.

El 13 de novembre de 2016 el personal de l'Arxiu Municipal s'adreçà a la casa del senyor Miquel Bertran Cuadras per veure l'obra i parlar de la modalitat de donació o cessió. L'obra està en un estat de conservació immillorable i és de gran interès cultural i científic. Juntament amb el dietari la família posseeix un herbari relacionat amb les descrites al dietari amb mostres físiques de centenars de plantes de les quals l'Arxiu no se'n pot fer càrrec, però ajudarà a trobar la institució adient per a que se'n pugui fer càrrec i fer-ne la difusió que es mereix.

En una primera observació d'aquest herbari ja es va poder veure que ultrapassava les nostres capacitats per a una correcta classificació i conservació del seu contingut. La col·lecció es guardava en un bagul de fusta inadequat per a la seva conservació, a l'interior hi havia una desena de carpetes on s'agrupaven nombroses plantes dins de plec de paper utilitzats per assecar-les. Com és obvi, després de tants anys l'estat de conservació de l'herbari era molt precari, algunes de les plantes havien desaparegut esmicolades, tot i que deduirem que possiblement podien ser detectables les llavors amb una metodologia adequada; en d'altres casos la pròpia humitat i l'acció d'insectes i fongs havien deteriorat els papers que les embolcallaven fins desintegrar-los, barrejant-se algunes espècies i malmetent algunes pàgines manuscrites de l'autor sobre la matèria que s'hi trobaven entre algunes carpetes. No existia a simple vista cap registre més que el dietari que ajudés a la seva ordenació, i només en alguns casos vam poder observar llistes adjuntes o noms apuntats dins dels plec que podien ajudar a identificar algunes espècies.

El senyor Miquel Bertran Cuadras expressà la seva voluntat de cedir còpia digitalitzada de l'obra i cedir el drets d'explotació de dita obra.

Dades de l'ingrés: Còpia digitalitzada ingressada al desembre de 2016.

Àrea de contingut i estructura

Abast i contingut: En aquest escrit hi ha dos tipus de registre, per una banda, una relació alfabètica de les diferents plantes, on es consignen el nom en català, castellà i llatí, la família genèrica, i un camp d'observacions amb dades interessants de contextualització com els llocs on es trobaven, amb toponímia en molts casos avui encara vigent, èpoques de floració, abundància de les mateixes i d'altres circumstàncies relacionades amb el seu ús farmacèutic. I per altra banda, un llistat resum de les diverses espècies agrupades per als seus usos medicinals

Sistema d'organització: Les imatges es troben numerades amb el format

Fons MBC_FloraSPR_XX.jpg

Informació sobre avaluació, tria i eliminació: Documentació de conservació permanent en aplicació de la Llei 9/1993 de patrimoni cultural català i de la 16/1985 del Patrimonio Histórico Español

Àrea de condicions d'accés i ús

Condicions d'accés: Consulta lliure, si bé la documentació està sotmesa a la legislació vigent sobre accés. Cal omplir el full de comanda de documentació, signat, cada vegada que es realitzi una consulta. La documentació protegida per la legislació vigent, queda exempta de consulta.

Condicions de reproducció: Lliure.

Llengües i escriptures dels documents: Català, castellà i llatí.

Instrument de descripció: Inventari elaborat per Laura Tomàs Sánchez i Jesús Castillo Prado. Inventari amb caràcter intern, en suport electrònic, no consultable pels usuaris de l'arxiu. Guia d'arxiu 2012.

Àrea de documentació relacionada

Existència i localització dels originals: L'original el conserva la família Bertran Cuadras.

Existència i localització de reproduccions: Consta l'existència de còpies digitals del treball, per part d'investigadors locals.

Àrea de control de la descripció

Autoria i data: Jesús Castillo Prado, 30 de novembre de 2018.

Regles o convencions: Norma de descripció Arxivística de Catalunya (NODAC).
Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.

Hydrocotyle arvensis
(Mercurial)

a. planta masculina;

b. planta feminina;

♂
♀

♂
♀

Placa de San Pedro de Ribas.

Placa de San Pedro de Ribas.
Placa de San Pedro de Ribas.
contra a Placa de Ribas.

S	Nombre vulgar común	Nombre castellano	Nombre sistemático	Familia	Observaciones
	<i>Sabonera</i>	<i>Sabonera</i>	<i>Saponaria officinalis</i> L.	<i>Dianthaceae</i>	En los sembrados. Planta depurativa y sudorífica. Cultivada en sus huertos. Elixir, estimulante emenagogo, antihistérico y antiepileptico.
	<i>Sapra</i> o <i>sapancera</i>	<i>Strapaja</i>	<i>Croceus sativus</i> L.	<i>Grasses</i>	El hongo está cultivado en pequeña escala en una zona de campo del término.
	<i>Sapra</i> (hnd.)	<i>Alvici</i> o <i>sapra</i> (hnd.)	<i>Anthemum hirtellus</i> L.	<i>Compositae</i>	Cultivada en huertos, para la obtención de la flor, que es empleada sudorífica y resolutiva.
	<i>Sapronia</i> (V) <i>Pastorcagua</i>				Comuna en hongo y medicina común.
	<i>Sanguac</i> o <i>sanch</i>	<i>Sanco</i>	<i>Sambucus nigra</i> L.	<i>Lupulifoliaceae</i>	Cultivada en huertos, para la obtención de la flor, que es empleada sudorífica y resolutiva.
	<i>Sajulida</i>	<i>Apidea</i>	<i>Schizopetalon hirtellus</i> L.	<i>Labiatae</i>	Comuna en hongo y medicina común.
	<i>Salvia</i>	<i>Salvia</i>	<i>Salvia officinalis</i> L.	<i>Labiatae</i>	Cultivada en huertos. Única y aromática.
	<i>Salvia de montaña</i>	<i>Salvia de hoja estrecha</i>	<i>Salvia leucandulifolia</i> L.	<i>Labiatae</i>	Spontánea y es abundante en los montes de S. Pelayo, así como en inmediatas.
	<i>Sanch de Cristina</i> (V) <i>Salvella</i>				
	<i>Sandimera</i> (V) <i>hebra sandimera</i>				
	<i>Sansa del país</i> (V) <i>Sansa</i>				
	<i>Sansay</i> (V) <i>Pasa Sansay</i>				
	<i>Seba</i>	<i>Sebolla</i>	<i>Allium cepa</i>	<i>Liliaceae</i>	Es muy cultivada como condimento, y en medicina se usa como sicotónica, expectorante, sialagogo y digestivo.
	<i>Seballot</i>	<i>Pisera</i>	<i>Allium porrum</i>	<i>Liliaceae</i>	Cultivada. Sebe la espiga se desmenuza al hongo comestible.
	<i>Segul</i>	<i>Centeno</i>	<i>Triticum aestivum</i> L.	<i>Gramineae</i>	
	<i>Segullada</i> (V) <i>Secuabillaga</i>				
	<i>Seblonia</i> (V) <i>Sebloni</i>				
	<i>Seblonada</i> (honda de un curso)				
	<i>Sej</i>	<i>Sej</i>	<i>Vitis vinifera</i> L.	<i>Ampelidae</i>	En uva y se cultivan numerosas especies y variedades distribuyendo en la actualidad las del país por otros países, así como en numerosas especies y variedades, también se sustenta a la filoxera para reconstituir los viñedos. El fruto verde o negro se usa como expectante y el maduro de él vino que constituye la principal riqueza de este término, y se recolectan anualmente unos 50 mil hectolitros de vino.
	<i>Sejell</i> (V) <i>Sejell</i>				
	<i>Sanguinaria</i> (V) <i>hebra sanguinaria</i>				
	<i>Sangre de toro</i> , <i>corriol</i>	<i>Corrijo</i>	<i>Cornus sanguinea</i>	<i>Cornaceae</i>	Es bastante común en montañas y sierras inmediatas, y que se llama al arbusto aquí <i>camogonilla</i> .
	<i>Sarba</i> (V) <i>Sarba</i>				
	<i>Sarbar</i>	<i>Sarbar</i>	<i>Sorbus domestica</i> L.	<i>Rosaceae</i>	Spontánea y abundante en parajes montañosos. Los frutos son comestibles y útiles en la diarrea y disenteria.
	<i>Sarbarola</i> o <i>Sarbarola</i>	<i>Apimonia</i>	<i>Apimonia Eupatorioides</i> L.	<i>Compositae</i>	
	(V) <i>Sarbarola</i>				

